

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Column Jan van Ginkel

Educatie, de hand aan de ploeg

In de periode dat ik deel uitmaakte van het bestuur van Stichting Orvelte, zijn er diverse momenten geweest waarop het bestuur zich heeft bezonnen op de doelen en de kansen van 'het dorp'. Termen als "verdienmodel" en "marketingmix" waren nog geen gemeengoed, maar we studeerden wel op de unieke mogelijkheden, tegenwoordig unique selling points genoemd. Ik heb daarover toentertijd een notitie geschreven om richting te geven aan de educatieve ontwikkeling. Helaas zijn de ideeën ten onder gegaan aan financiële perikelen en de waan van de dag, zeg maar de competentiekwesties tussen de Stichting enerzijds en wisselende collectieven van inwoners anderzijds.

Ik had in die tijd graag een goed doortimmerd en consequent beleid voor voorlichting en educatie van de grond getild. Voorlichting en educatie maakten (en maken?!) onderdeel uit van de hoofddoelstellingen van Stichting Orvelte en kwamen in de loop van de jaren soms meer dan weer minder aan bod. Het was een komen en gaan van tentoonstellingen, maquettes en wandelroutes, er speelde de op- en afbouw van de educatieve inrichting van Bruntingerhof (door SBB) en er verschenen wat brochures en een enkel boekje. Vrijwilligers deden hun uiterste best om groepen, of het nou scholieren waren of bejaarden, te voorzien van informatie.

Gelet op mijn verbondenheid aan het Veldstudiecentrum, een instelling voor het onderwijs met als doel natuur- en landschapseducatie, was het niet gek dat ik mij veel met de educatieve potentie van het dorp bezig hield. Dat ik mij tegelijkertijd weinig gelegen liet liggen aan de sociale perikelen, ik was nota bene in het bestuur gekomen als vertegenwoordiger van de VABO, is achteraf gezien spijtig. Al heb ik ook nu beslist niet de illusie dat ik alle kikkers in de kruiwagen had kunnen krijgen.

Het Veldstudiecentrum heeft jarenlang dankbaar gebruik gemaakt van wat Orvelte te bieden had. Heel wat groepen scholieren, studenten en docenten hebben hier de sfeer opgesnoven van een typisch Drents esdorp en, aan de hand van het door het centrum vervaardigd educatief materiaal, studie gemaakt van het dorp en de omgeving in verleden en heden. Ja, ook de actuele situatie was bron van onderzoek. Bijzonder leerzaam, vooral voor de jongeren die opgroeien in een stedelijke omgeving. Het veldwerkmateriaal (lesmateriaal dat de gebruikers stimuleerde om goed om zich heen te kijken en de omgeving te 'bevragen') zal nog wel ergens aanwezig zijn, maar of er veel mee wordt gedaan weet ik niet. Ik heb nog wat in een lade liggen en als ik daar doorheen neus, valt mij op hoe de vergelijking van heden en verleden op het platteland leidde tot zinvolle discussies en inzichten.

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Orveltejournaal

Te hooi en te gras zie ik hoe 'Orvelte' nu omgaat met zijn educatieve doelen. Ik denk eigenlijk dat die doelen nog steeds gelden, al is de Stichting deel gaan uitmaken van Het Drentse Landschap. Dat een club als de Orvelter Poort werk maakt van de educatie, dat er een aantrekkelijke educatieve expositie over bijen is (met persoonlijke uitleg!) en dat het publiek wordt opgewarmd door de presentatie in het Ottenshoes, doet mijn schoolmeestershart goed. Bovendien denk ik dat educatieve doelen nog steeds het bestaansrecht van Orvelte vormen en dat zij subsidies en investeringen van gemeenschapsgeld rechtvaardigen.

Ik heb het altijd betreurd dat er een einde moest komen aan het historisch landbouwbedrijf dat werd uitgeoefend in de Bruntingerhof, in het aan het dorp grenzende grasland en op de Noordes. Dat was hét voorbeeld van 'living history', levende geschiedenis. Dat project was educatief integer, zo noem ik dat maar. De werking van dit bedrijf was niet doen alsof, maar een werkelijke weergave van een gemengd bedrijf zoals dat tot voor de Tweede Wereldoorlog gangbaar was op de Drentse zandgrond. Geen show omwille van spektakel. Het bedrijf bood een authentieke belevenis.

Hier volgt een anekdote ter verduidelijking. Ik begeleidde een groep studenten van een PABO uit Rotterdam. We waren zowel bezig met, in schoolvakken gezegd, biologie, aardrijkskunde als geschiedenis. In de groep waarmee ik de Noordes onder de loep nam, zaten twee jonge vrouwen van Turkse komaf. Op de es was een man akkertjes - er lagen er toen meer dan vijftig - aan het ploegen. Ik vertelde de studenten dat deze man zo ploegde vanuit historisch besef en niet omdat hij niet zou kunnen beschikken over machines. De dames fronsten wat, want in de streek waar hun familie woont, ploegt men nog noodgedwongen met paarden. Eén van beiden wilde ook wel eens ploegen. De medewerker van de Bruntingerhof zag dit niet zo zitten: zij zou zijn keurig rechte ploegvoor wel om zeep helpen. Tot grote verbazing van allen ploegde de vrouw kaarsrecht en mende zij het paard uitstekend. Zij verklaarde haar vaardigheid met: "Ik doe dit in Turkije elke vakantie wel een paar dagen." Vooral voor de Nederlandse studenten was dit een onvergetelijke belevenis. Een eyeopener zogezegd, dat woord was toen al wel bekend.